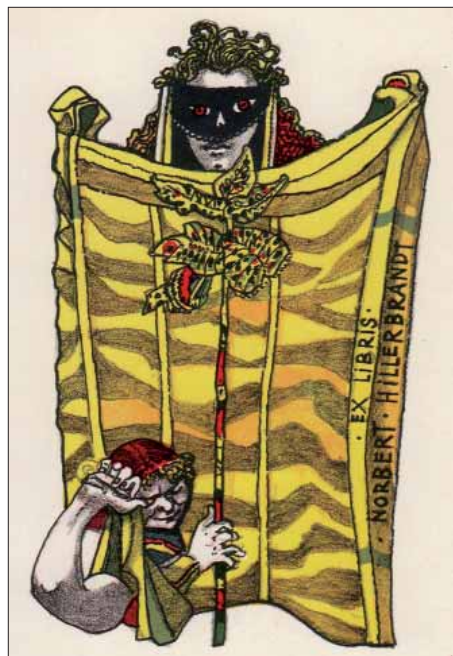

2/2024

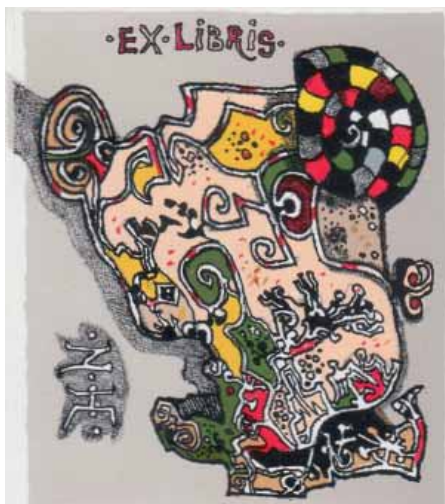
KNIŽNÍ ŽNAČKA

ČASOPIS SPOLKU SBĚRATELŮ A PŘÁTEL EXLIBRIS

Josef Liesler, L1, 1989

Josef Liesler, L1, 1996

Jaroslav Hořánek, S1, 1987

Vladimír Suchánek, L2, 1995

Na této stránce jsou exlibris dr. Norberta Hillerbrandta (1944–2024).

ROZHOVOR S PŘEDSEDOU SSPE MIROSLAVEM PETŘÍKEM

Kdy a kde ses seznámil s exlibris?

První exlibris jsem viděl u pana Františka Doubka (1940–2011), píseckého malíře, grafika a pedagoga, ke kterému jsem chodil na hodiny kresby, a když mi výtvarník z našeho města a tehdejší člen SSPE Stanislav Hřivnáč nabídl, abych jej nahradil v členství ve Spolku, neváhal jsem ani vteřinu. Na prvním sjezdu jsem byl v Olomouci v roce 1984. Byl jsem vybaven prvním exlibris se svým oblíbeným motivem Žena a housle od Ladislava Rektorise (1929–2006) z Veselí nad Lužnicí. Byla to suchá jehla, a tenkrát mi jich vytiskl 15 kusů.

Miroslav Petřík, Galerie Malšice, 2016,
foto A. Sassmann

Od kdy se věnuješ výtvarné tvorbě, grafice a obrazům – co bylo první a kdo ti byl zpočátku rádcem?

Nejdříve to byly kresbičky a potom jsem asi v 13 letech zkusil akvarely. Na jednom letním táboře jsem dostal důvěru a maloval vodovkami obrázky do táborové kroniky. Na základce jsme měli vynikajícího kantora výtvarky. Malovali jsme s ním různá zátiší, seznamoval nás i s moderním uměním a určitě to byl on, který u mě vyvolal zájem o tvorbu. Po deváté třídě jsem chtěl jít

na keramickou školu do Bechyně, ale rodiče rozhodli, že to bude učňák s elektrotechnickým zaměřením. Hodně jsem v tomto věku sportoval, a tak k výtvarné tvorbě jsem se zase dostal až na průmyslovce v Písku. Mimo kreslení s Františkem Doubkem jsem ještě chodil na portrét k Františku Dragounovi (1916–2005). V tomto období vzniklo i několik mých prvních olejů a několik linorytů jako ilustrace do jednoho píseckého samizdatu. Linorytům a kresbě tuší jsem se hodně věnoval při vojenské základní službě, na kterou jsem musel nastoupit po neúspěšném pokusu dostat se na Vysokou

Miroslav Petřík, C3+C5, 2014

školu uměleckoprůmyslovou. Na vojně jsem se při vycházkách seznámil s malířem a grafikem Jiřím Corvinem (1931–2004) a u něj na chalupě u Peruce jsem vytvořil svoji první litografii. Poslal mě tenkrát ke svému příteli Ladislavu Čepelákovi na konzultace. Po vojně jsem navštěvoval kurzy kresby v Českých

Budějovicích u Miroslava Konráda a v Praze v tzv. lidové konzervatoři. Tam kurzy vedli výtvarníci Ladislav J. Kašpar a Josef Paleček. Co se týče exlibris, největší školou byly pro mě sjezdy, kde jsem viděl grafiky od našich nejlepších umělců. Také mi k získání zkušeností hodně pomohlo přátelství s tiskařem Petrem Kábrtem. Moji v současnosti nejoblíbenější techniku leptu s akvatintou mě v Ostravě naučil František Chvístek. Seznámili jsme se v osmdesátých letech na celostátní soutěži mladých tvůrců Generace, kde jsem se s olejomalbou dostal do výběru.

Miroslav Petřík, C3+C5, 2013

Kdy jsi vytvořil své první exlibris a kolik jich do dneška máš?

Po přihlášení do Spolku jsem z počátku neměl odvahu se prezentovat vlastním exlibris. První exlibris jsem vytvořil pro sebe až za dva roky po přihlášení do Spolku v roce 1986 a to ještě pod pseudonymem

Jarry. Dnes mám rozpracované v pořadí 69. exlibris. To mi připomnělo, že bych si měl do dělat soupis, který mi přítel Jirka Hlinovský začal sestavovat.

Josef Liesler a Miroslav Petřík, Týn nad Vltavou, 1996

Ve spolku jsi několik desetiletí. Na která setkání rád vzpomínáš?

Za celou tu dobu to bylo mnoho úžasných a krásných setkání. Členy spolku jsou velmi zajímavé osobnosti a příležitostně jsem se s většinou z nich příjemně pobavil. Hlavně vzpomínám na zážitky ze sjezdových společenských večerů, na které jsem se vždy moc těšil. Rád vzpomínám na setkání s Čenskými, Hartmanovými, Šimovými, s Jirkou Hlinovským, Jirkou Soukupem a dalšími. Přítel Petr Kábrt mě také seznamoval s váženými sběrateli, např. s panem dr. K. Samšíňákem a V. Mikulem a s výtvarníky Jaroslavem Klápště, který mně dával rady ohledně suché jehly, a s Vladimírem Komárkem, který mě seznamoval s technikou dřevorytu. Vzpomínám hodně na pana Josefa Lieslera, s kterým jsem si skoro celý den povídal při

jednom z pražských sjezdů, a na pana Antonína Odehnala, k němuž jsem jezdil pro rady do jeho brněnského ateliéru. Nesmím zapomenout na návštěvy u blízkého souseda pana Františka Peterky, který byl vždy rád, když mě doprovázela manželka.

Jsi nyní předsedou našeho spolku. Jaká je tvoje hlavní idea? Jaký by měl podle tebe spolek být, co pokládáš za priority?

Již v názvu našeho spolku máme „sběratelé a přátelé exlibris“. Proto bych rád ve velmi přátelském duchu rozvíjel sběratelství exlibris. Už před tím, než jsem se stal předsedou, jsem se zabýval propagací exlibris

Miroslav Petřík, C3+C5, 2009

ve školách a mezi mládeží. Uspořádal jsem několik soutěží pro ZUŠ a střední umělecké školy. Moje idea je, aby slovo exlibris bylo ve společnosti tak známé, jako je například PF. Mojí hlavní prioritou je vést spolek ve velmi přátelském duchu a udržet všechny naše aktivity, a není jich málo. Připomenu ty nejvýznamnější: každým rokem pořádáme celostátní sjezd, vydáváme časopis Knižní značka a velmi obsáhlý Sborník pro exlibris a drobnou grafiku, organizujeme výměnné dny, jarní a adventní setkání s programem a nyní již i s výměnou. Vydáváme publikace, propagační letáky, soupisy, pamětní a jubilejní grafiky, organizujeme spolkovou

aukci a výstavy, podílíme se na přehlídce Žeň českého exlibris a převzali jsme od roku 2023 pořadatelsví Trienále českého exlibris. Mým úkolem a celého výboru je podporovat všechny obětavé členy, kteří tyto aktivity zabezpečují a vytvářet jim k tomu dobré podmínky, dnes hlavně finanční. Už v roce

Miroslav Petřík, C3+C5, 2012

2023 jsme byli úspěšní v dotačních projektech, z nichž jsme dotovali sjezd a trienále v Teplicích, a letos jsme již získali dotaci 45 tisíc korun z dotačního programu Podpora kultury od Jihočeského kraje na pořádání celostátního setkání Vivat exlibris ve Vodňanech. Vše, co se doposud daří je zásluhou pouze několika našich velmi obětavých a schopných členů. Věřím, že se k nim připojí i další, hlavně z řad nových, mladších členů, a postupně navážou na současnou, podle mě velmi pestrou a hodnotnou spolkovou činnost.

Je něco, co se z tvého pohledu v činnosti spolku nedaří a co bude potřeba ještě zlepšit?

Ano. Máme internetové stránky, ke kterým nemáme redaktora. Sám tam do nich vkládám jen ty nejzákladnější informace, ale přiznám se, není to můj obor. Tím bych chtěl vyzvat a poprosit některého našeho člena, zda by byl ochoten se tomu věnovat.

Dále jsme začali digitalizovat a sepisovat vše, co je za těch mnoho let činnosti uloženo ve spolkovém archivu: exlibris, historické dokumenty, publikace, plakáty apod. Začínáme cílevědomě vytvářet archivní spolkovou sbírku exlibris a výstavní kolekce. Materiálu ke zpracování je v archivu skutečně hodně a je potřeba náš malý tým rozšířit o další dobrovolníky.

Miroslav Petřík, C3+C5, 2023

Jak nahlížíš na exlibris vytvořená digitální technikou?

Rozvíjející se digitální technologie nabízejí nové možnosti realizace uměleckého díla. Podobně v minulosti byly vynalezeny: dřevoryt, litografie, serigrafie, které se přiřadily v grafické umělecké tvorbě k předchozím: dřevořezu, mědirytu, leptu, mezzotintě. Záleží na výtvarnicích, kterou z grafických technik ve své tvorbě upřednostní, ovšem za předpokladu, že ji budou dokonale ovládat. Tím myslím i to, zda se klasické grafické techniky budou i nadále na uměleckých školách vyučovat. Druhým zásadním faktorem je pak zájem sběratelů a milovníků umění o grafická díla vytvořená některou z mnoha grafických technik. Zvolená grafická technika by měla být v souladu s uměleckým záměrem a představou umělce o realizovaném díle. Jiná situace je samozřejmě

v reprodukční grafice, kde nové technologie zcela vytlačí ty staré z důvodů technických, technologických a samozřejmě i ekonomických.

Exlibris vytvořené digitální technikou je dnes samozřejmostí pro nastupující uměleckou generaci. Počítačové programy umožňují každému, aby si zkusil vytvořit a vytisknout exlibris, aniž by musel vstát od počítače. Je

Miroslav Petřík, C3+C5, 2012

to však jak se říká v matematice: podmínka nutná, nikoliv postačující. Bez talentu, školení, vytrvalosti a zapálení pro věc nevznikne umělecké dílo.

U exlibris v původním významu jde především o knižní značku s dobrým grafickým zpracováním, tématem a legendou o majiteli, kterou si nalepíme do knihy, a ne o luxusní a drahé grafické dílo, které máme ve své sbírce a uložené v krabici. Digitální exlibris by mohlo přispět k rozšíření povědomí o knižní značce a třeba si exlibris opět budeme vlepovat do knih.

Otázky kladl Alois Sassmann.

Členové výboru SSPE spolu se všemi členy Spolku srdečně blahopřejí svému předsedovi k významnému životnímu jubileu a přejí mu jak úspěšnou uměleckou činnost, tak radost a uspokojení při vedení našeho Spolku.

VHRSTI

Co nás napadne? *Lepší vrabec v hrsti nežli holub na střeše!* Tedy přísloví. Ale zde se jedná o Vojtěcha Juríka (nar. 1. 8. 1975 v Rokycanech), kreslíře, tvůrce komiksů, autora knih pro děti a v neposlední řadě autora exlibris a novoročenek. To, co jej

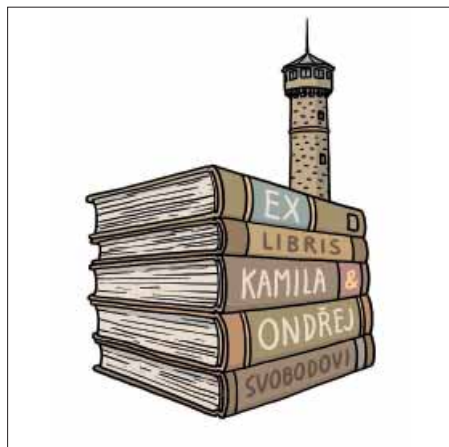

Vojtěch Jurík, CGD, 2008

odlišuje od mnohých tvůrců komiksů (čím strašidelnější, hrubší a více šokující, tím lepší) je radost a pohoda, kterou je protnuta všechna jeho tvorba. Věnuje se zejména ilustrování učebnic a pohádek. Žije ve Strašicích v Brdech.

Jeho grafickou tvorbu založenou na digitální grafické technice jsme si poprvé představili u příležitosti sjezdu sběratelů exlibris v Plzni v roce 2012 na panelové

výstavě tvůrců exlibris a také jeho účasti v souboru exlibris, vydaného k tomuto sjezdu. Vzbudil zaslouženou pozornost. Od té doby vytvořil celou řadu dalších exlibris s vtipnými a úsměvnými náměty a s použitím pastelových barev, které

Vojtěch Jurík, CGD, 2021

k jeho tvorbě patří. Ke svému uměleckému směřování říká: *Mým posláním je přinášet lidem radost a nadhled, a to vším, co dělám.*

Na velmi pěkně zpracovaných webových stránkách <https://www.vhrsti.cz/> se o Vojtěchu Juríkovi dozvíme mnoho zajímavého i úsměvného, např. že byl výtvarníkem úspěšného večerníčku *Bílá paní na hlídání* (Česká televize 2013–2019).

Jan Langhammer

OLDŘICH JELÍNEK, MALÍŘ, GRAFIK, ILUSTRÁTOR A FILMOVÝ TVŮRCE

Oldřich Jelínek rád o sobě ironicky tvrdil, že je vlastně Slovák. To proto, že se narodil v Košicích. Došlo k tomu 26. února 1930 a pozoruhodné na tom je, že oba rodiče byli Češi. Ocitli se v Košicích zvláštní souhrou náhod. Otec, inženýr, tam působil

jako středoškolský profesor a matka za ním přijela. Osud si s nimi zahrál ještě jednou. „V roce 1939 přišli bratři Maďaři a z Košic nás vyhnali. Vrátili jsme se do Prahy.“ A tak Oldřich dnes, výjimečně bez humorného nadhledu, poněkud nostalgicky vzpomíná, že „tehdy pro mě začala válka“.

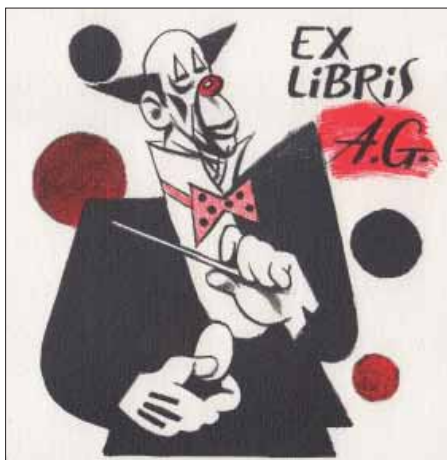
Již v době studií na reálném gymnáziu měl velikou zálibu v kreslení a není nezajímavé, že ji sdílel se svým spolužákem Adolfem Bornem. Opět jen shoda okolností?

Oldřich Jelínek, L1, 2014

Náhodou se lidé mohou potkat, avšak nikoliv náhodou sblížit. Nicméně právě odtud vedou kořeny jejich společných kreseb obrázků. Každý byl vytvořený dvěma výtvarníky stejného založení a dařilo se je uveřejnit na stránkách satirického časopisu Dikobraz. Toto profesionální spojení jim vydrželo plných sedm let a není od věci vzpomenout na jistě nemalý vliv Antonína Pelce, který vedl na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze ateliér karikatury a ilustrace.

Umělci, a výtvarníci asi obzvlášť, se dosti často liší od lidí, kteří respektují disciplínu, požadovanou prostředím i dobou. Oldřich Jelínek v tom byl zřetelnější nad jiné. Byl k tomu předurčen svými dispozicemi: kresbným nadáním (léta procvičovaným),

Oldřich Jelínek, L1, 2014

vyšokou inteligencí, sklonem ke svobodomyslnosti, tělesnou výškou přesahující 190 cm a zejména jasným světovým názorem vykrystalizovaným na pozadí válečných i poválečných událostí.

Jaký div, že vyčuhoval z davu až nepřiměřeně a svým individualistickým viděním narážel na to kolektivistické. Recesistický přístup k životu neztratil ani v dělnickém kolektivu Modřanských strojůren, kam byl ze školy poslán na převýchovu. Naopak! Díky kouzlu své osobnosti, vztahu k lidem, otevřenosti a smyslu pro humor si vydobyl pozici natolik silnou, že se vyzbrojen doporučujícím posudkem mohl po prázdninách do ateliéru na VŠUP vrátit k údivu svých spolužáků, ale i vlastního, když se tu překvapivě opět setkal s Adolfem Bornem. Ten sem totiž přešel po roce studií na Pedagogické fakultě Univerzity Karlovy. Ale jeden ani druhý tu dlouho nevydrželi. Po dvou letech odešli oba s profesorem A. Pelcem na Akademii výtvarných umění, kde v roce 1955 úspěšně promovali. Nicméně teprve potom se začalo intenzivně rozvíjet plodné období jejich

Oldřich Jelínek, L1, 2015

výtvarné spolupráce. Prý to byla protiváha jejich plachosti, neboť „ve dvou se to lépe táhne“. Člověk je více obrněn vůči vnějšku a povzbuzován vnitřně.

Naprosto zásadní místo mají v Jelínkově díle knižní ilustrace. Zpočátku společné s Ádou, poté samostatné. Byla to stovka titulů, které nejen ozdobil, ale svými kresbami dodal textu další rozměr díky naprosto nezaměnitelnému, vpravdě originálnímu rukopisu. Proto obdržel řadu ocenění na mezinárodních festivalech knižní kultury, proto se stal snad nejlépe honorovaným výtvarníkem, a nejen v knižním oboru. Nakladatelé stále více stáli o jeho výtvarný podíl na jimi vydávaných knihách, když to apriorně znamenalo větší prodejnost i zvýšení počtu výtisků. Naprosto famózním dokladem toho jsou

např. Jaroslava Pacovského *Vzduchoplavci, aviatci a piloti*, po nichž je doposud v antikvariátech shánka. Setkal jsem se s názorem, že nikdo nezpracoval téma letadel, balónů a vzducholodí s dámami v krinolínách s takovou bravurou jako Oldřich Jelínek.

Oldřich Jelínek, L1, 2015

Když jsem viděl v naší galerii Ikaros Jelínkovy „předemigrační“ velkoformátové grafiky (do roku 1981) s těmito tématy byl jsem naprosto unesený. Řekl jsem si, že pokud žije, zkusím ho najít a vrátit lidem v Česku. Měl jsem jakési povědomí o jeho společné práci s Adolfem Bornem. Spojil jsem se tedy s panem Bornem a ten se mi nesmírně ochotně svěřil se vzpomínkami na společná léta studia i na sedm let

*Oldřich Jelínek, novoročenka dr. L. Loubala,
X3, 1977*

společné tvorby. Věděl jen, že je někde v Německu. Pátral jsem dál. Moc mi pomohl Jiří Bouda, který měl „snad platné“ číslo telefonu do jeho bydliště v Mnichově. Po dvouměsíčním telefonování na známí se mi Mistr ozval a měl jsem možnost ho navštívit v jeho bytě-ateliéru plném úžasných obrazů. S nadšením jsem obdivoval jeho malířské dílo a přiznám, že jsem neodolal a několik obrazů okamžitě koupil. Spřátelili jsme se. Opakovaně jsem za Oldřichem jezdil do Mnichova a přivezl mu litografický kámen. Vznikla první kolekce exlibris pro jeho německé přátele: Alena Gomoll, Kateřina, Lucie a Pavel Teisinger, Amy Winehouse a pro mě Fiat Mephisto. Tiskl je Martin Bouda v roce 2014. Pak Oldřich přijel s pokresleným kamenem do Čech, nadchl se pro spolupráci s Petrem Korbělářem a v jeho litografické dílně vznikla vedle volných grafik další kolekce exlibris pro české sběratele. Vrátit v širším měřítku jeho vynikající grafické a malířské dílo plné humorného nadhledu českému publiku se mi však nepodařilo. Na to by byla zapotřebí Česká televize, a ta má jiné priority. Snad jsem přece jen k jeho „návratu“ trochu přispěl; jeho výstava v galerii Ikaros ve Slaném i následné výstavy v Praze se s pozorností setkaly. Kresebnými nápady, ztvárněnými dokonale kompozičně i barevně, zapůsobil tak přesvědčivě, že si návštěvníky zcela naklo-

nil a plně získal. Mimořádný úspěch výstav tak doložitelně připomenul, že jsme tehdy (v r. 1981) přišli o jednoho z předních českých umělců. Ostatně to při své návštěvě výstavy ve Slaném vyjádřil nestor našich kunsthistoriků profesor František Dvořák názorným přirovnáním: „*Oldřich Jelínek je jediný výtvarník, jenž by mohl konkurovat Adolfu Bornovi.*“

Mistr věnoval po návratu do České republiky své dílo Galerii výtvarného umění v Havlíčkově Brodě. Nyní žije Oldřich Jelínek opět v Praze.

Jiří Hruška

Literatura:

PROKÚPEK, T. a kol. *Oldřich Jelínek známý – neznámý*. Praha, Albatros, 2021.

Oldřich Jelínek 90. Almanach Sdružení výtvarných umělců moravsko-slovenského pomezí 2020. Ročník XXV. Uherský Brod, 2022.

AKADEMICKÁ MALÍŘKA A GRAFIČKA HANA ČÁPOVÁ

24. dubna 1956–11. května 2019

Hana Čápovalá, C3, 1992

Hana Čápková, Strážci pana H., C3, 2007

Světově uznávaná grafička, mimořádně talentovaná česká výtvarná umělkyně s výrazným renesančním rukopisem a s nezaměnitelnou kresbou se uplatnila v široké škále volné grafiky, v exlibris, v malbě, v návrzích poštovních známek a v ilustrování knih.

Narodila se 24. dubna 1956 v Praze. V letech 1971–1975 vystudovala Střední odbornou školu výtvarnou V. Hollara v Praze (prof. J. Hořánek).

A napíši-li, že v letech 1977–1983 vystudovala Vysokou školu uměleckoprůmyslovou v Praze v ateliéru ilustrace a grafiky, který vedl prof. Jiří Mikula, bude to informace

značně neúplná. Kořeny vysoké úrovně ateliéru totiž sahají hlouběji. Jiří Mikula ateliér převzal v roce 1976 po prof. Zdeňku Sklenářovi, který ho vedl od r. 1970, a asistentem mu byl v letech 1969–1973 Jiří Anderle – živoucí příklad renesance hodnot v grafické celosvětové tvorbě. J. Anderle byl ve škole studentům kamarádsky blízký, byl jim vzorem svým dílem a jeho světovým úspěchem. Atmosféru, duch ateliéru a úroveň kvality tvorby určovaly rovněž významné osobnosti mezi posluchači. Patřili mezi ně: Daniela Havlíčková, Jan Kavan, Anna Khunová, Michaela Roubíčková, Karel Demel, Ladislav Kuklík, Petr Melan, Ale-na Laufrová, Marie Šechtlová, Jiří Brázda

Hana Čápková, Masky, C3, 2007

a další. Všichni se mohou hlásit k označení „Sklenářovi žáci“ a náležejí k naprosto unikátní skupině českých grafických tvůrců.

Talentem Hany Čápkové, vymykajícím se běžné vysokoškolské úrovni a zhmotně-

ným v grafických listech, se vedení školy vysloveně chlubilo a používalo její díla k reprezentaci na soutěžích doma i v Evropě. Opakovaně a s úspěchem. A tak ještě jako studentka získává Hana Čápková ceny za grafiku a ilustrace v letech 1980, 1981 a 1982. Přestože nebývá běžně studentům nabízena ilustrace knih, její diplomová práce byla použita jako výtvarný doprovod

Díky své výjimečné tvořivosti a soustředěné práci spolu s citlivou vnímavostí problémů společnosti podtrženou odpovědností umělce a vztahem k přírodě vytváří a záhy po absolutoriu vystavuje velké grafiky zaměřené na ochranu zvířat. Vznikla unikátní série dam v kožších a kompozice se zvířaty např. *Milujeme zvířátka*, *Chce snad někdo začít znovu?* kde uplatnila plně škálu svého

Hana Čápková, *Moulin Rouge ve dne*, C3, 2012

Hana Čápková, *Moulin Rouge v noci*, C3, 2012

knih Curzia Malaparta *Kaputt a Kůže*. Toto téma je v jednom z prvních exlibris připomenuto hlavami koní. Hana ilustrovala celkem 18 knižních titulů.

Dva roky po promoci přebírá ceny na triennále kresby v Norimberku a v Linci. V roce 1986 je oceněna za návrh série poštovních známek *Sovy*, poté vytvořila ještě série *Psi* a *Ptáci*. Přebírá výroční cenu ČFVU a SČVU a čestné uznání na Mezinárodní výstavě miniatury v Torontu.

nadání i grafického řemesla v leptu na bezkonkurenční úrovni.

Svoji lásku ke zvířatům uplatnila v řadě grafik. Tématy jsou v komorní grafice jak přátelé Mauglího, tak psi a kočky, doprovázející svou velitelku – dokáže jimi pokrýt celou dívčí figuru. S oblibou se nořila do podmořského světa, např. v exlibris *Pod hladinou*, ale především v pozdější malbě. Milovníky umění nadchla velkými grafickými listy *Pýcha a páv*, *Šašek a královna*,

Renesanční portréty, Výkřik ticha v hlubině věčnosti, Procházka s Rudolfem II., Kolotoč, Tichý smutek, osobitými kalendáři a desítkami dalších grafických prací.

Z této vysoko nastavené kvality neslevila po celý čas své tvorby. Najdeme v ní řadu autobiografických prvků a vždy vlastní autorčin postoj. Hana Čápková ve svém díle přesvědčivě potvrdila, že pravé umění, přes

S velkou pokorou ctíla soukromí žijících osobností, když se pro jejich charakteristiku rozhodla. Než zpracovávala témata s Bolkiem Polívkou v prvních exlibris i ve velkých formátech, sešla se s ním, vysvětlila mu svůj záměr a až s obdrženým souhlasem práci realizovala.

Její rukopis okamžitě objevili přední čeští a zahraniční sběratelé. Její grafiky působí

Hana Čápková, *Zuzana, C3, 2013*

Hana Čápková, *Krasojezdkyně, C3, 2014*

všechny řemeslné dovednosti, musí vycházet ze srdce, z vlastních postojů, prožitků a fantazie. Zmapování obrovského počtu volných grafik Hany Čápkové si zaslouží důkladné zpracování a zhodnocení jeho přínosu ke světovému výtvarnému umění.

Do společenství sběratelů exlibris vstoupila Hana Čápková bez zaváhání v roce 1984. Byla hotová grafička s obrovskou variabilitou nápadů a v průběhu let trvale čerpala ze své hravé kreativity.

dojemem šperku vyrytého do stříbrné desetičky, kam je pro kontrast vetřena tiskařská barva.

V prvních letech tvorby jsou práce Hany Čápkové kořeněny humorem: *Tři na koni, Bakchus a bakchantky, Dionýsos s faunem* a někdy současně s erotickým příběhem, který zpracovává v tématech: *F. Villon, Zkročení zlé ženy, Pás cudnosti, Striptýz, Zrození Venuše*. Na několika exlibris z tohoto období je patrné, že byla odmítnuta pů-

vodním zadavatelem a následně připsána sběratelům nezatíženým falešnou morálkou a cudností: *F. Villon IV, Německá renesance, Čekárna*.

Hana Čápková, *Rusalky*, C3, 2014

V letech 1992–1995 se Hana Čápková s tvorbou exlibris i volné grafiky musela rozloučit. Příčinou byla nová životní situace. V lednu 1993 se jí narodil syn a vzhledem k přetrženému partnerskému vztahu byla na péči o syna zcela sama. Odjet do ateliéru leptat a tisknout nemohla. Roli maminky přijala natrvalo s prvořadou důsledností. V tomto čase kreslí a maluje velké nádherné barevné kresby zvířat a obrazy, pro jejichž pořízení byly v panelákovém bytě podmínky.

Tvorbě exlibris se Hana Čápková věnovala s velkým zaujetím. Její rukopis je výrazný, okamžitě rozpoznatelný, ale neodvádí vnímavého diváka od pochopení poselství,

které autorka chtěla sdělit. Nahota jejích dívek je cudná a aktérky hrají ve svém vyjádření roli, kterou jim svěřila. Témata exlibris měla Hanka hluboce prožitá. Jen díky tomu mohly vzniknout klenoty: *Renesanční trůn, Lady, Don Giovanni, Romeo a Julie, Anna Karenina* a další desítky a desítky. Ke každé sběratelské zakázce přistupovala jako zodpovědná autorka a odevzdávala pečlivě provedenou práci. To dokladují i psychologické portréty: *Medúza, Mariza, Sax, Maska života*.

Hana Čápková, *Kentaur*, C3, 2015

Procházíme-li těch dvě stě sedmdesát prací, které Hana Čápková připsala sběratelům exlibris, nesetkáme se nikde se šablonovitostí nebo s opakováním kompozice. Každá kresba, byť námětově shodná, je kompozičně i pestrostí rysů natolik charakteristická, že ji lze ke jménu objednatele jednoznačně přiřadit. Práce Hany Čápkové

vé je postavena na výjimečné preciznosti složité kresby. Střídá tečkování, šrafování, jemné různorodé ornamenty řetízků, lístečků a struktur, kterými prokládá portréty lidí, zvířat, pohádkových postav, příšer

Hana Čápková, Party, C3, 2018

a symbolů. S filigránskou propracovaností hloubky a sytostí odstínů jedné barvy dosahuje prostorového efektu. Přesností kresby a formováním její struktury zajišťuje plastičnost postav i celého obrazu. Každá, byť drobná deska je zaplněna až po okraje příběhy, lidmi, zvířaty a každé volné místo v pozadí je plné květů nebo lístků stromů. Pracuje s hodinářskou přesností na minimálním prostoru a s pomocí zdobených prvků, ornamentů oděvů a masek nás přivádí do světa pohádek, historických osobností, příběhů literárních či drama-

tických postav, karnevalových tanečnic, iluzionistů i šaten odpočívajících hereček, pierotů a klaunů.

Vyžádané téma zpracovává Hana Čápková tak, jak se rodí v jejích představách. Kresbu do krytu vytváří „alla prima“ rovnou bez přípravných kreseb a skic a z principu není ochotná předkládat cokoli ke konzultaci, připomíncek nebo odsouhlasení.

Setkání sběratelů na valných hromadách, sjezdech a výměnných dnech se Hana Čápková zásadně nezúčastňovala. Nikdy nepovažovala za nutné prezentovat svoji volnou grafiku autorskými tisky k podpoře objednávek nebo dokonce k prodeji, jak je dnes běžné. Přijela, předala objednaný náklad, pozdravila se s přáteli a odjela. Byla právem přesvědčena, že si k ní zájemci cestu najdou, ať už přímo nebo prostřednictvím těch, kteří jejím praporem mávali. Odmítala vytisknout volné listy pro galerijní prodej z objednaného exlibris sběratelem, což by jí hmotně prospělo. Díky ohromnému množství nápadů si takto nemusela vypomáhat. Po celý život zůstala věrná svému tiskaři z UMPRUM panu Vladimíru Bujárkovi ml.

Její drobné obrázky jsou miniaturami budoucích obrazů a je škoda, že jí nebyl dopřán čas je transponovat do velkých obrazových formátů. Svůj grafický rukopis převáděla do malby se samozřejmostí, naprosto bravurně a s nádhernou barevností. Její oleje dokazují s vysokou přesvědčivostí, že byla rovněž vynikající malířkou. Obrazů stačila bohužel namalovat jen desítky.

Jiří Hruška

Literatura:

Představujeme nové tvůrce exlibris: Hana Čápková. Zprávy SSPE 3/1984.

Soubor Tvář pod maskou. 6 exlibris Hany Čápkové. Praha: SSPE, 2007.

Hana Čápková, kresba – grafika. Klub přátel

výtvarného umění Prostějov, 2007. Katalog výstavy.

Hana Čápková. *Soupis exlibris 1984–2008*. Praha: SSPE, 2009. Soupis sestavili František Másler a František Vaníček.

NEVEČEŘAL, A. *Hana Čápková – grafika*. Knižní značka 2/2012.

VÝBOR SSPE. *Zemřela malířka a grafička Hana Čápková*. Knižní značka 2/2019.

EXLIBRIS IVANA THEIMERA

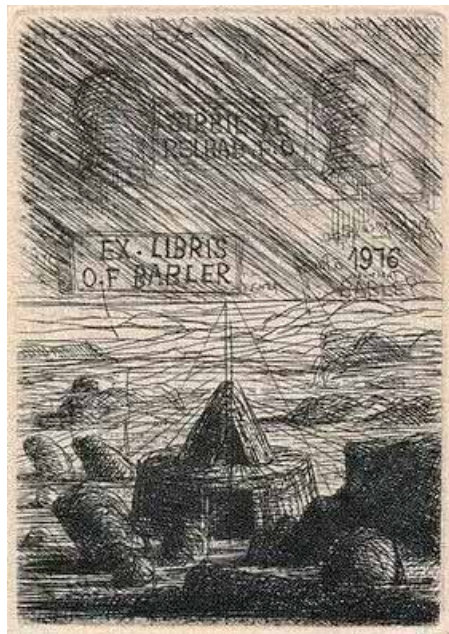
Dílo českého sochaře, malíře a grafika Ivana Theimera zná divák především díky jeho veřejným realizacím na Moravě. Narodil se 18. září 1944 v Olomouci. Kromě rodné Olomouce je jeho tvorba úzce spjata s Francií a italským Toskánskem.

Ivan Theimer, 2017, foto Wikipedia

V roce 1965 ukončil studium na Uměleckoprůmyslové škole v Uherském Hradišti. Okupace Československa sovětskou armádou v roce 1968 silně zasáhla do jeho života a tvorby. Rozhodl se emigrovat

do Paříže, kde mezi lety 1968 až 1971 studoval na École nationale supérieure des beaux-arts. Theimerova umělecká tvorba je tak výjimečná a originální, že získal zakázky, o kterých jiní umělci jen tajně snili. Jeho monumentální díla zdobí prezidentský Elysejský palác a na Martových po-

Ivan Theimer, C3, 1976

lích, jednom z nejnavštěvovanějších míst v Paříži, vznikl ke dvoustému výročí Velké francouzské revoluce podle jeho návrhu Památník deklarace lidských a občanských práv. Přestože žije v Itálii a ve Francii, jeho vazby na Českou republiku jsou stále silné. Na Horním náměstí v Olomouci se nachází jeho bronzová Arionova kašna – impozantní fontána s alegorickými figurami a vodními motivy (z r. 2002). U ní je umístěna socha želvy, olomouckými dětmi velice oblíbená. Další slavnou moravskou realizací je bronzový památník Jana Amose Komenského v Uherském Brodě (z r. 1992).

Ivan Theimer, C3, 1981

Na nákladech na památník se podílela částkou 300 000 franků italská firma Martini & Rossi, která má v Česku zastoupení.

Ivan Theimer vytvořil několik exlibris pro Ottu Františka Bablera (1901–1984), se kterým ho pojil velice blízký vztah. Nelze přesně určit, kolik exlibris vlastně Theimer udělal. Počet jsem se snažil zjistit dotazem v Muzeu umění v Olomouci, v Musée de Beaux-Arts v Bordeaux, kde mají jedno z jeho exlibris uložené, ve Francouzské národní knihovně v Paříži i u samotného autora. Ivan Theimer nicméně počtu nepřikládá důležitost, pro něj bylo důležité, že exlibris, která panu Bablerovi posílal poštou z Francie na Svatý Kopeček, udělala adresátovi vždy velikou radost. Pro francouzské a italské sběratele žádná exlibris nevytvořil. Čtenářům bych byl vděčný, kdyby ve svých sbírkách objevili jeho další exlibris.

Theimerův nezaměnitelný styl je silně ovlivněn olomouckým barokem. Jeho umělecká tvorba, stejně jako barokní umění, je plná symboliky a metafor, které odkazují na hlubší významy. Divák by se měl na jeho díla dívat pozorně, zamyslet se, zaměřit se na detaily a hledat spojení mezi různými elementy.

Soutisk exlibris je rozdělen do tří polí, jedná se o jakýsi triptych se třemi samostatnými náměty. Text se nachází pouze v levém a středním poli. V pravém obdélníkovém poli triptychu je zobrazena postava muže, který sedí na želvě. (Ve stejné poloze sedávají na želvě děti v Olomouci a ani dospělí mnohdy neodolají.) V prostředním čtvercovém poli se nachází exlibris, na němž je v kruhu vyobrazena hlava muže a pod ní nápis *Paris Noël 1981 Ex Libris*. V levém čtvercovém poli se nachází další exlibris, na němž je v kruhu vyobrazen strom, u něhož se nachází nápis *Ex Libris O.F. Babler 1982*.

Želva zaujímá v díle Ivana Theimera významnou roli již od sedmdesátých let.

U člověka jsou tvrdé struktury, jako jsou kosti, skryty uvnitř těla. U želvy je to naopak. Její krunýř je tvrdý a pevný, ale uvnitř je elastický. Tato dualita symbolizuje spojení mezi pevností a pružností, což může být metaforou pro životní sílu a odolnost. Želva se stala mytologickou metaforou země. Její krunýř připomíná povrch planety, zatímco vnitřek symbolizuje její nitro. V Asii je želva symbolem dlouhého života, *vita lunga*, jak říká pan Theimer. Její pomalý pohyb a dlouhověkost jsou spojeny s trpělivostí a vytrvalostí. Ve střední části triptychu, která je jako obvykle dominantní, projevil Theimer svůj smysl pro hravost. Je zde text, který lze přečíst pouze s pomocí zrcátka. Jedná se o Theimerovu pařížskou adresu a Bablerovu olomouckou. Obdobný text, čitelný pouze s pomocí zrcátka, je i v levé části. Úvahy o želvě jsou myšlenkami pana Theimera, i když nejsou přesnou citací. Zobrazení stromu podle mého názoru pravděpodobně symbolizuje vědění, protože stromy jsou spojeny s růstem kořenů a větví, což může odkazovat na rozvoj a poznání. Zároveň může představovat strom života. Z celkového pojetí exlibris na nás dýchá Theimerův obdiv k Bablerovi. Není divu, Theimer ho nazývá svým „duchovním učitelem“. Závěrem rád přeji jménem všech exlibristů panu Ivanu Theimerovi k jeho letošním kulatým narozeninám vše nejlepší!

Ivan Boháč

GRAFICKÉ MINIATURY Z PRODUKCE LYRY PRAGENSIS A JEJICH TVŮRCI Novoročenky Jiřího A. Švengsbíra (1921–1983)

Lyra Pragensis si téměř každým rokem nechala navrhnout a vytisknout novoročenku s originální grafikou.

J. A. Švengsbír byl od roku 1971 osloven celkem devětkrát. Navrhoval stylově jednotné ocelorytiny ozdobené zlatými detaily, přibližně v rozměru 55 × 40 mm. Hlavním motivem byla vždy fontána, symbol osvěžení, čistoty, elegance a krásy, a nad ní zářící zlaté slunce.

Jiří Švengsbír, C1,

1972, 1974, 1975, 1976, 1977, 1979, 1980, 1981

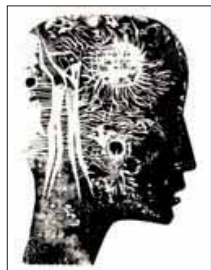
Kromě Švengsbíra jsou známi i další grafici, kteří zhotovili pro Lyru novoročenku, obvykle jen jednou. Byli to Libor Wagner (1968), Rastislav Michal (1970), Petra Orišková (1985), Josef Kábrt (1986), Adolf Born (1992), Peter Kocák (1994) a Josef Dudek (1995, 1996, 1997). Není vyloučena existence i dalších novoročenek.

Anna Grmelová, X2, 1978

Dřevoryty

V první polovině 20. století byl dřevoryt velmi úspěšnou ryteckou technikou, kterou přivedly k dokonalosti některé osobnosti české grafiky, zejména F. Bílek, F. Kobliha a J. Váchal, ale používali ji i neškolení amatéři k tvorbě více či méně zdařilých exlibris. S rozvojem hlubotiskových technik a linorytu v druhé polovině 20. století zájem o dřevoryt upadal a také v produkci Lyry Pragensis je tato technika spíše vzácná.

Jiří Svoboda, X2, 1978

Grafik a ilustrátor **Jiří Svoboda** (1924–2011) připravil roku 1978 k pořadu o Josefu Horovi s názvem *Být svědkem rozhodného boje* dva dřevoryty, v nichž je zobrazen příběh na pozadí formovaném jako ženský a mužský profil. Mezi ženami českého dřevorytu byla určitě jedničkou **Anna Grmelová** (1926–2000), která spolupracovala na pořadech Lyry dvakrát; v letech 1977 a 1978 to byly po-

řady *Goethova hudební přátelství* a *O pomíjivosti hereckého umění*. Druhý titul vyjádřila Grmelová alegoricky pomocí barokního spirálovitého sloupku, který na prvním lístku vertikálně stoupá, na druhém se bortí a padá.

Přemysl Rolčík, X2, 1981

V roce 1981 připravil dvojici krásných dřevorytů **Přemysl Rolčík** (1922–1989) k pořadu *Takt a takty*. Jeho lístky jsou dokonalé v kontrastu černé a bílé, jemné šrafování je zcela v souladu s autorovou grafickou tvorbou. Ve zcela odlišném

Zdeněk Mězl, X2, 1982

stylu inspirovaném obdobím počátku knihtisku se vyjadřoval **Zdeněk Mězl** (1934–2016).

Roku 1982 připravil k pořadu o *Karlu Havlíčkovi Borovském* lístky provedené výraznými obrysovými liniemi, které jsou zároveň označeny jako exlibris.

Téma bylo využito i v prémiovém albu 1982, pro které autor připravil nové originální lístky.

Jana Parýzková

MOŽNÉ PODOBY KNIHY

Výstava Knihovny Národního muzea *Možné podoby knihy* byla slavnostně otevřena 14. března 2024 v Historické budově Národního muzea. Výstava se věnuje umělecké knižní tvorbě Elišky Čabalové (*1955), která patří ke špičce v české knižní vazbě

Eliška Čabalová, pantové autorské knihy z ručně čerpaného papíru z kůry paperbarku, 2023, foto Petr Vaněk

a v tvorbě autorských knih. Komorní výstava umožní návštěvníkům nahlížet na knihu z několika úhlů zpracování jak po stránce obsahové, tak i materiállové a podle volby řemeslného zpracování.

Součástí výstavy jsou dva knižní projekty, které doplňují přehlídku uměleckých knižních vazeb a autorských knih. První

projekt **Paperbark family** je vizuální hrou se slovy paperback – paperbark, kdy je kůra stromu *Melaleuca quinquenervia* (paperbark tea tree) výchozím materiálem pro sérii autorských knih různých formátů tvořících na výstavě „knižní les“. Druhým projektem vytvořeným speciálně pro tuto výstavu jsou **Tři nestoři** neboli krátkodobý vstup nestorů knižní vazby: Jindřicha

Eliška Čabalová, Prague in Legends, celokožená vazba, 2016, foto Petr Vaněk

Svobody, Jána Vrtílka a Ladislava Hodného do síně slávy Národního muzea. Jejich busty ve formě knižních objektů na dvaapůlmetrových mramorových sloupech shlíží během výstavy na diváky a krátké video s názvem *Listování v knihách*, které je na výstavě promítáno, umožní divákům nahlédnout do jejich hlav.

Celkem je na výstavě k vidění 26 uměleckých knižních vazeb a autorských knih zpracovaných nejen v materiálech typických pro knižní vazbu – kůže (zejména kozina), pergamen a papír. Mezi zajímavosti patří kniha Ivana Bunina *Lehký dech. Temné aleje. V Paříži s pouzdrém z gravírovaného plexiskla* nebo kůra stromu Paperbark zalitá v pryskyřici v „knižním lese“. Dvojí zpracování jednoho tématu si lze prohlédnout u knihy Karla Šiktance *Adam a Eva* jednou

Eliška Čabalová, *Tři nestoři, papír*, 2024,
foto Eliška Čabalová

oděné v anakondí kůži a podruhé s aplikovanými hadími svlečkami. Rozdílné zpracování jednoho titulu lze obdivovat rovněž u pergamenové vazby knihy *Rukopis Královédvorský* jednou zdobené slepotiskem, ručním zlacením a ražbou a podruhé intarzií, ručním zlacením, ražbou a kresbou tuší. Architektura chrámu sv. Víta inspirovala vazbu knihy Anny Novotné *Prague in Legends* s prořezávanými deskami. Knihařský vtípek představuje „prsatá“ vazba knihy *Zlatá slova o krásné knize*. Knihaře Jindřicha Svobodu připomíná *Kavárenské Kabuki* od Ladislava R. Haňky. Kniha *Water* ve tvaru mušle byla vystavena v rámci expozice mezinárodní výstavy *Designer Bookbinders International Bookbinding competition 2009*. Pomyslnou třešničku na dortu představují dvě vazby nově vydaných reedic Váchalových knih *Nový kalendář tolerancý na rok 1923* a *Vidění sedmera dnů a planet*. Ty můžete obdivovat ve vitríně v umělec-

ké vazbě Elišky Čabalové a kompletní obsah knih si můžete vychutnat na portálu eSbírky, kde jsme zpřístupnili kompletně digitalizovaná originální Váchalova vydání *Kalendáře* a dvě verze *Vidění* ze sbírek Knihovny Národního muzea. Pro zjednodušení jsou u knih umístěny QR kódy, které po naskenování mobilním telefonem přesměrují návštěvníka přímo na webové stránky digitalizovaných knih. K výstavě byly pořádány tři komentované prohlídky a tři workshopy, které vedla autorka výstavy Eliška Čabalová. První workshop byl zaměřen na kaligrafii, druhý, květnový, na nelepence knižní formy a recyklaci a na třetím červnovém setkání si mohli zájemci vyrábět vlastní skicák. Celá výstava bude digitalizována a bude si ji tedy možné prohlížet i po jejím skončení z pohodlí domova, včetně zmíněného videa *Tři nestoři*. Přístup bude přes webové stránky Národního muzea. Výstava je přístupná v Historické budově Národního muzea v otevíracích hodinách do 1. září 2024.

Martina Vysohlídková,
oddělení knižní kultury
Knihovny Národního muzea

GRAFIKA ROKU 2023 A 29. CENA VLADIMÍRA BOUDNÍKA

Letošní soutěžní přehlídka české grafické tvorby za rok 2023 se konala v Císařské kónírně Pražského hradu 11. 4. – 12. 5. 2024 společně s výstavou laureáta 29. ceny Vladimíra Boudníka.

Hlavní ceny Grafika roku 2023 obdrželi: Markéta Bábková (velký formát), Paul Tuttas (studentská práce – velký formát), Marek Borsányi (malý formát), Šimon Fobrich (studentská práce – malý formát), Šimon Brejcha (autorská kniha) a Damián Tejkl (studentská práce – autorská kniha).

Laureátem 29. ceny Vladimíra Boudníka se stal Miloslav Polcar za významný tvůrčí přínos v oblasti grafické tvorby, za přesvědčivý a výrazný soubor grafických děl objevného výrazu či formy bez časového a generačního omezení.

Speciální ceny za grafické techniky na Grafice roku 2023 získali:

za tisk z výšky – Vojtěch Kovářik a Barbora Biskupová (UMPRUM), za tisk z hloubky – Eva Vápenková a Tatsiana Byts (SUTNAR-KA), za litografii – Miroslav Pošvic a Lúbica Vandlíková (FU OU), za serigrafii – Vojtěch Hrubant a Adriana Tamulcová (FU OU), za počítačovou grafiku – Olga Moravcová a Sofie Eliášová (PF UHK). Cena in memoriam byla udělena letos zesnulé akademické malířce a grafičce Kateřině Černé (1937–2024).

Na 29. cenu Vladimíra Boudníka byli nominováni: Lenka Falušiová, Zdenka Hušková, Miloslav Polcar, Zuzana Růžicková, Jiří Samek a Jiří Staněk.

Jan Langhammer

VIVAT EXLIBRIS! VIVAT KNIŽNÍ ZNAČKY!

Celostátní setkání sběratelů a tvůrců exlibris se uskutečnilo 11. května 2024 ve Vodňanech za účasti 30 osob, mezi nimiž bylo pět výtvarníků – Herbert Kisza, Miroslav Petřík, Pavel Pich, Vlastimil Sobota a Marie Michaela Šechtlová. V budově na náměstí Svobody 18, kde se setkání konalo, sídlí Městský úřad Vodňany a Městské muzeum a galerie Vodňany. Měli jsme možnost si

*Miroslav Petřík, náměstí Svobody
ve Vodňanech, C3+C5, 2024*

prohlédnou pamětní síně lékárníka a českého spisovatele Františka Heritese (1851–1929) a básníka a spisovatele Julia Zeyera (1841–1901), expozici Alšových návrhů z let 1895–1897 na výzdobu interiéru vodňanského kostela Narození Panny Marie a část obrazů z galerie od regionálních malířů, jejímž základem se stal odkaz středoškolského profesora dr. Blahomíra Žahoura (1889–1972), vodňanského rodáka.

Doba od 10 hodin dopoledne byla vyhrazena pro setkání a výměnu exlibris s ostatními účastníky v zasedací síni Městského úřadu Vodňany. Potěšil nás grafický list Miroslava Petříka se zobrazením sochy Svobody na vodňanském náměstí, provedený leptem a akvatintou. K příjemné atmosféře přispělo bohaté občerstvení připravené pro účastníky setkání. Čtyři hodiny rychle utekly a ve 14 hodin nás čekalo zahájení tří výstav: vybraných prací z XVII. trienále českého exlibris 2023, výstavního souboru italských a českých tvůrců exlibris 23 + 23 a grafických a malířských prací Miroslava Petříka, vše ve třech sálech.

Při zahájení výstav vystoupilo v hudebním programu saxofonové trio Monika Kropáčková, Natálie Srncová a Viktorie Škantová, žákyně Jiřího Šimoníka ze ZUŠ Vodňany. Dr. Karel Žižkovský nám připomněl grafické dílo Zdeňka Mázla (1934–2016) a Mgr. Alois Sassmann hovořil o grafikovi Jaroslavu Lukavském (1924–1984); obě přednášky byly provázeny promítáním exlibris a novoročenek.

Vřelé díky výboru SSPE za uspořádání tohoto zdařilého setkání a Jihočeskému kraji za podporu z dotačního programu pro oblast kultury. Připomeňme ještě, že dvě podobná setkání v Jihočeském kraji uspořádal nezapomenutelný Jirka Hlinovský v letech 2004 a 2007 v Plané nad Lužnicí.

Jan Langhammer

UNIVERZITNÍ KNIHOVNA VE VILNIUSU V LITVĚ

Vilniuská univerzitní knihovna byla založena v roce 1570 jezuiti a je o devět let starší než Vilniuská univerzita. Knihovna uchovává v současnosti 5,4 milionu dokumentů na policích o délce 166 kilometrů. Sestává z Ústřední knihovny, která se na-

chází v blízkosti prezidentského paláce, Vědeckého komunikačního a informačního centra v Saulėtekisu a knihoven fakult a center, které jsou roztroušeny po celém městě.

Od roku 1993 má knihovna elektronický katalog, který je od roku 1994 přístupný prostřednictvím internetu.

Jako trojice vybroušených skal působí nová Univerzitní knihovna a vědecké in-

*Sovětská poštovní známka,
400 let knihovny vilniuské univerzity, 1970*

formační centrum v údolí vědy a techniky Saulėtekis na okraji Vilniusu. Projekt navrhl tamní architekt Rolandas Palekas, který se snažil celý komplex, který byl slavnostně otevřen 6. února 2013, propojit s přilehlým borovým lesem.

K 400. výročí vzniku univerzitní knihovny byla vydána v Sovětském svazu v roce 1970 poštovní známka v hodnotě 4 kopějky se zobrazením exlibris této knihovny. Je to snad jediná poštovní známka s exlibris.

Jan Langhammer

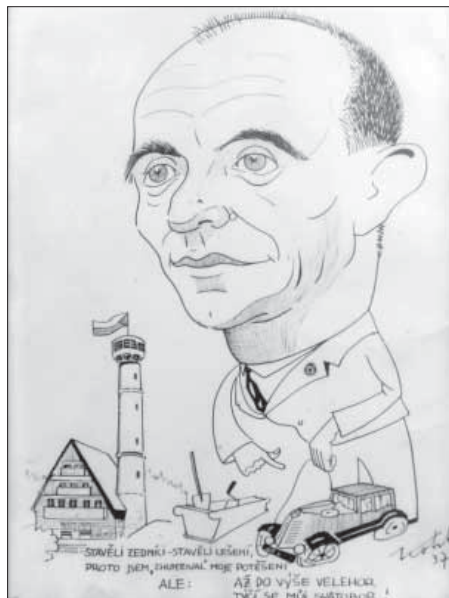
ARCHITEKT KAREL HOURA, STAVITEL V SUŠICI, A MALÍŘ EMIL KOTRBA

Rozsáhlá a kvalitní architektonická a stavitelská činnost Karla Houry se projevila na podobě města Sušice moderními stavbami z meziválečného období a dominantou chaty s rozhlednou na vrcholu Svatoboru. Při vstupu do této chaty si můžeme prohlédnout karikaturu Karla Houry, kterou v perokresbě nakreslil nám dobře známý tvůrce exlibris a malíř koní Emil Kotrba a doprovodil ji nápisem: *Stavěli zedníci – stavěli lešení, proto jsem „zhuntoval“ moje potěšení. Ale: až do výše velehor tyčí se můj Svatobor! Kotrba 37.* Byli zřejmě přátelé.

Karel Houra se narodil 3. 5. 1902 ve Hvozdanech (pod Třemšínem). Vyučil se zedníkem a vystudoval stavební průmyslovku v Českých Budějovicích. V roce 1927 získal po zkouškách stavitelskou koncesi. Rozhlednu a následně k ní přistavěnou chatu postavil v roce 1934. Během prací na rozhledně jezdil ve svém automobilu po špatných cestách na vrchol Svatoboru (845 m n. m.). Kamenná rozhledna byla postavena za tři měsíce, stavební materiál byl dopravován koňskými povozy.

K. Houra byl členem a později starostou sušického Sokola, za 2. světové války se zúčastnil protinacistického odboje. Činnost jeho stavební firmy ukončili komunisté a K. Houra byl po dobu čtyř let vězněn za velezradu; rehabilitován byl až po smrti v roce 1991. Zemřel 23. 1. 1989. Znali jsme se osobně, jeho dům a firma byly naproti našemu domu v ulici Chelčického v Sušici.

K. Houra se zabýval rovněž rekonstrukcemi historických staveb. Jednou z nich je i budova bývalého děkanství, současného Muzea Šumavy v Sušici na náměstí Svobody 40/1; přestavba byla realizována v letech 1933–1934. Připomeňme, že jsme zde uskutečnili dvě výstavy exlibris: *Západočeští tvůrci exlibris* (2022) a *Josef Hodek* (2023). Letošní zde plánovaná vý-

Emil Kotrba, perokresba, 1937

stava Aloise Moravce se bude konat koncem roku. Areál budov muzea je v zadní části zakončen zachovanými městskými hradbami, za nimiž je nábreží řeky Otavy, které nese jméno Karla Houry.

Jan Langhammer

PUBLIKACE

■ 43. žeň českého exlibris za rok 2023

Hradec Králové: Farmaceutická fakulta UK, České farmaceutické muzeum, SSPE a jeho sekce v Hradci Králové, Galerie Na mostě, 2024, 32 s., 38 obrázků, obálka. Katalog sestavila Mgr. Ladislava Valášková, Ph.D., náklad 100 výtisků, tisk Kostelec nad Orlicí, AG TYP. Obsah: Pavel Cimala: Úvodní slovo. Účastníci přehlídky: 34 českých autorů, 89 exlibris. Univerzita Hradec Králové: 19 studentů. Zkratky škol. Zkratky grafických technik. Poděkování za sponzorské dary. Tiráž. Pavel Cimala se ve svém úvodu vrací do minulosti této přehlídky, kdy účast byla vysoká, a zdůvodňuje současný malý zájem komerčními důvody při zadávání nových exlibris a stále narůstajícím poštovním pro korespondenční výměnu. Slovenští umělci a sběratelé se přehlídky již několik let nezúčastňují.

■ Langhammer, Jan. Česká exlibristická bibliografie (do roku 2024 včetně)

Tato publikace dosud nevyšla. Její tisk bude proveden v roce 2025 v omezeném nákladu pro zájemce o literární historii českého exlibris. Předpokládaný rozsah je 440 stran textu (černý tisk bez obrázků) a 40 stran barevných příloh. Pevná knižní vazba, formát A4. Bez rejstříků, avšak s elektronickou verzí publikace na přiloženém paměťovém mediu pro stažení do osobního počítače. Jednotlivé položky jsou zpracovány včetně jejich obsahu a krátké anotace. Elektronická verze umožňuje další šíření publikace pro splnění jejího účelu, tj. poskytnutí možnosti vyhledávat tiskové dokumenty při psaní článků a publikací o exlibris budoucím autorům. Stručně, co tam najdete: publikace, časopisy a sborníky SSPE, autorské soupisy exlibris a novoročenek, soubory exlibris a novoročenek, katalogy výstav a soutěží, soubory exlibris a tisky vydané Václavem Rytířem, články o exlibris v uměleckých časopisech a nekompletní výběr novinových článků. Publikační činnost našich předchůdců i současníků je velice rozsáhlá a české exlibris si zaslouží, aby v ní bylo úspěšně pokračováno v dalších letech. Publikace bude vydána SSPE v povinných výtiscích pro instituce a nabídnuta institucím a zájemcům k zakoupení. Její cena bude pouze mírně překračovat náklady na tisk. Pokud máte o tuto ojedinělou publikaci zájem, sdělte to prosím autorovi. Starší členové našeho Spolku by mohli mít cyklostylované autorské soupisy exlibris pro roky 1974, 1975 a 1976; prosím o jejich zapůjčení pro zpracování.

Jan Langhammer

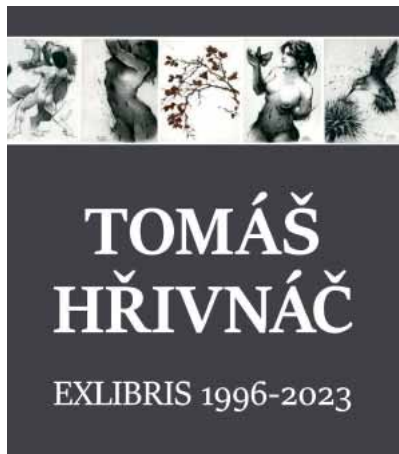
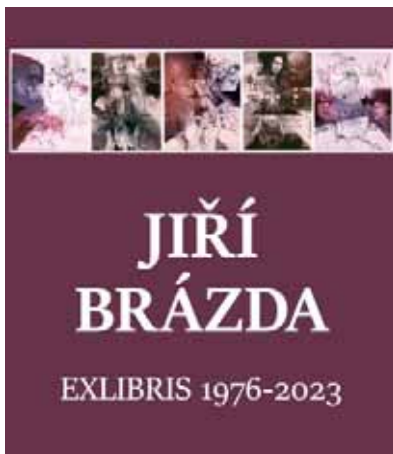
■ KRÍŽ, Luděk – VÁVERKA, Patrik. Jiří Brázda. Exlibris 1976–2023

Podolí u Brna: Protis, 2023, 298 stran (nestránkováno), 269 obrázků, 2 fotografie, barevná obálka, 18 × 16 cm. Tisk: Podolí u Brna, Protis, 120 číslovaných výtisků, barevný digitální tisk, brožováno. ISBN 978-80-87844-26-7. Obsah: Rozhovor s výtvarníkem.

Exlibris 1976–2023 (obrazový soupis 268 exlibris). Soupis exlibris. Rejstřík vlastníků exlibris. Doplňující poznámky. Součástí knihy je originální exlibris pro edici LP.

Citace z úvodního textu:

Moje výtvarné začátky jsou poněkud ukryté v mlze, pochopitelně, bral jsem to jako přirozenou součást mých dětských aktivit a her. Teprve o mnoho let později mi bývalí spolužáci připomněli, že jsem stále něco kreslil a vytvářel i pro jejich potěšení. Možná tak ve dvanácti letech jsem si tuto svoji zálibu začal uvědomovat. Přihlásil jsem se tedy na Lidovou školu umění, kde jsem pod odborným vedením mohl více rozvíjet své dovednosti. To už jsem se kreslení věnoval systematicky a trochu jsem se seznámil i s jinými technikami – například s malbou a linorytem. Později, na střední škole uměleckoprůmyslové, už jsem měl jasnou představu, i když velmi naivní, co chci dělat. A objevilo se i téma, které mě do dneška neopustilo a je pro mě stále velmi inspirativní – žena.

■ **KŘÍŽ, Luděk – VÁVERKA, Patrik.**

Tomáš Hřivnáč. Exlibris 1998–2023

Podolí u Brna: Protis, 2023, 258 stran (neustránkováno), 236 obrázků, 3 fotografie, barevná obálka, 18 × 16 cm. Tisk: Podolí u Brna, Protis, 120 číslovaných výtisků, barevný digitální tisk, brožováno. ISBN 978-80-87844-27-4. Obsah: Rozhovor s výtvarníkem. Exlibris 1998–2023 (obrazový soupis 213 exlibris a 17 kresebných návrhů). Soupis exlibris. Rejstřík vlastníků exlibris. Doplňující poznámky. Součástí knihy je originální exlibris pro edici LP.

Citace z rozhovoru s Tomášem Hřivnáčem:

První exlibris pro sběratele jsi vytvořil v roce 1996, ovšem soustavněji se této tvorbě věnu-

ješ až od roku 2009. Co tomu předcházelo a jak vlastně tvorba exlibris změnila tvoje umělecké vnímání? První exlibris jsem zpočátku skutečně tvořil jen velmi zřídka a nárazově na přání pro své známé, kteří jsou sběrateli. Než jsem začal vytvářet větší počet exlibris za rok, předcházela tomu pouze má volná tvorba, které jsem se doposud samozřejmě nevzdal, vlastně volná tvorba je stále stěžejní část mé výtvarné činnosti. Myslím, že moje umělecké vnímání tvorba exlibris nezměnila. S malými formáty jsem začínal, nyní mám často některé grafiky až metrové, i větší... Takže vytvoření exlibris je pro mě takový malý návrat do raných „devadesátek“.

Luděk Kříž

ČASOPISY

■ EXLIBRIS ABOENSIS, Nro 125, 1/2024, Finsko

Vnější strany obálky časopisu jsou zaplněny exlibris s tématem smrti (mj. V. Röhlinga pro M. Helceleta, J. Vodrážky pro M. C. (M. Cinner) a pro G. Manteru. Obsah: Rusko zahájilo válku útokem na Ukrajinu 22. února 2022. Esko Valtaoja, finský astronom a spisovatel, a jeho exlibris. PF 2024. Pauliina Peijonen, grafička, srovnává Lazarův zázrak se sbíráním exlibris. Exlibris darovaná R. K. Lindströmem. Exlibris Gunnara E. Ranckena (1890–1971), finského literárního vědce a překladatele. Kopie článku o exlibris z roku 1945. Války ničí lidské sny. Jsou národy neschopné vytvořit mír? Stránky 15 až 17 jsou věnovány tématu smrti (mj. exlibris Paula Katze od V. Röhlinga). Pertti Johannes Palo a jeho exlibris. Exlibris v Estonsku. Exlibris sdělovaná dopisy. Osobnost: A. A. Granfeld (1846–1919). vůdce hnutí veřejného vzdělávání a střídmosti, a jeho exlibris. Exlibris z časopisu Nuori Voima 1/1934. Představení australských exlibris.

■ GRAFIEKWERELD, No. 1, 2024, Nizozemsko

Eline Brontsemaová (*1988) se specializuje na dřevoryty a malbu. Od roku 2021 vyučuje techniku dřevorytu na Klasické akademii výtvarných umění v Groningenu a je hostujícím lektorem na mistrovských kurzech dřevorytu v Grafickém centru Groningen. V letech 2006–2011 studovala filozofii na univerzitě v Groningenu a v dalších letech 2014–2020 na Klasické akademii výtvarných umění v Groningenu. Za své grafické práce získala několik mezinárodních ocenění. V grafické tvorbě se věnuje realistickému zpracování bytových a veřejných interiérů a jejich zařízení. Je představena současná počítačová grafika polského grafika Krzysztofa Marka Bąka. Další (rozsáhlý) článek připomíná téměř zapomenutou tvůrkyni exlibris Deboru Getrudu Duyvisovou (1886–1974); pro tvorbu exlibris používala mědiryt a dřevořez. Michel Fingesten vytvářel novoročenky a exlibris pro Wima van der Kuijlenu. Umělecké vazby knih a exlibris nizozemského spisovatele Louise Couperuse (1863–1923).

■ Mitteilungen der Österreichische Exlibris-Gesellschaft 1/2024

První letošní číslo časopisu obsahuje řadu zajímavých článků a začíná přehledem roku 2023 od předsedy dr. Tillfrieda Cernajseka. Andreas Raub: Richard Wagner viděn rakouskými tvůrci exlibris: Alfredem Cossmannem (1906, 1908) a Franzem von Bayros (1914). Michael Gryksa: Dánský umělec a sběratel exlibris Knud Kristian Hegelund Schneller (1889–1971) – jeho život a sbírka exlibris. Dr. Kornélia Vasné Tothová: Istvan Lustig jako hlavní klient grafika Endreho Vadásze. Klaus Rödel: Představení dr. Kornélie Vasné Tothové. Zprávy: Zahájení výstavy P. Martina Mayerhoferu v benediktinském klášteře v Seitenstettenu. Museum Schoss-Burg – nový domov pro dar dánských exlibris. Zpráva o FISAE. Georg Nemeth: Laudatum k 80. narozeninám dr. Tillfrieda Cernajseka ze 17. 11. 2023. Různé informace o publikacích (Knižní značka) a výstavách.

■ GRAPHIA, Tijdschrift voor ex-libriskunst. Nummer 2024/1, Belgie

V této druhé části článku o digitálních PF se Martin R. Baeyens zabývá další sérií umělců. Grafici jsou opět řazeni abecedně: Wanda Mihuleacová (Francie, *1946), Mirosław

Pawlowski (Polsko, *1957), Hasip Pektas (Turecko, *1953), Ovidiu Petca (Rumunsko, *1958), Liou Šuo-chaj (Čína, *1955). Theo Maes píše ve svém článku o použití stejného grafického základu pro další exlibris se změněným jménem majitele. Octave Landuyt, rodák z Gentu a umělecký všeuměl, oslavil 26. prosince 2022 sté narozeniny; je zobrazeno šest exlibris, která nakreslil perem, a připojeno exlibris s jeho portrétem od H. Pauwelse. Karl Vissers uvádí seznam slavných Belgičanů (spisovatelů, umělců, politiků), kteří vlastnili exlibris (se 6 zobrazeními).

Jack van Peer píše o Klausu Rödelovi, který se narodil v roce 1940 v Norimberku a v roce 1962 odjel do Dánska, kde získal v roce 1972 občanství. Je známý svými výstavami exlibris a souvisejícími publikacemi ve Frederikshavn Art Museum & Exlibris Collection a v současnosti digitálními FISAE Newsletters; mezi jeho deseti zde reprodukoványými exlibris najdeme práce A. Brunovského, J. Wernera a D. Polakoviče. Linoryty polské grafičky Anny Wielgosové (*1985) z roku 2018 byly zařazeny do soutěže pořádané IEC of Sint-Niklaas. Čínská grafička Ho Mingfang zobrazuje v dřevorezu svůj svět jednoduše a tradice. Nejnovějších osm exlibris. Ipse fecit Guida Marimana k pětasedmdesátým narozeninám (2023), kterými se námětově vrací do 15. století v Itálii.

Lgh

■ KISGRAFIKA, 2023/3, Maďarsko

V malé výstavě ke Dnu železničářů je otištěn dřevoryt Jiřího Boudy na jméno MUDr. Ota-
kar Mařík z roku 1971. V článku *Můj děda* vzpomíná na Gáborra Katona, významného maďarského sběratele drobné grafiky, jeho vnučka Csaba Katonaová.

Dr. Sándor Sarkady ml. v článku *Přátelství Lászla Marosváryho a jeho rodiny s Károly-
alem Sterbenzem* popisuje okolnosti vzniku několika exlibris od tohoto významného grafika. V článku *Dar Kláry Tiborné-Krajcsiové* děkuje dr. Hilda Horváthová za dar ma-
lých grafik ze sbírky této maďarské sběratelky uměleckoprůmyslovému muzeu v Bu-
dapešti (včetně grafiky Pavla Hlavatého z roku 1987). Róbert Ujszászi popisuje v článku
Tvorba malých grafik Árpáda Nagya (I) život a grafickou tvorbu tohoto významného
grafika a zlatníka. V článku *Tvarové spojitosti – výstava Zsuzsa Antalné Tariho* je uvede-
na zahajovací řeč Pétera Ürmöseho k výstavě zahájené 9. května 2023 v Törökbálintu.
Mária Padné Szabóová zveřejnila svoji zahajovací řeč k výstavě grafik z vlastní sbírky
v článku *Stavíme z čar*, která zazněla 18. května 2023 v Ajce v městském muzeu. Další
zveřejněná zahajovací řeč je od dr. Kornélie Vasné Tóthové k výstavě dětských knižních
ilustrací Attila Lénarta s názvem *Mit nekem te zordon Kárpátoknak...* (Co znamenáš pro
drsné Karpaty...), která byla zahájena 19. května 2023 v Isaszegu. Na dvou stranách
časopisu jsou reprodukována exlibris na téma víno a vinobraní. Jsou uvedeny výroč-
ní zprávy o činnosti jednotlivých skupin KBK z Budapešti, Ajky a Segedínu. Mezi ex-
libris od jubilantů je jedno od českého výtvarníka, básníka a chemika Oldřicha Ordelta
(1923–2004).

Bartolomej Rudas

ZEMŘEL NORBERT HILLERBRANDT

3. března 2024 zemřel dr. Norbert Hillerbrandt, notář ve výslužbě, dlouholetý člen SSPE a významný rakouský sběratel exlibris a drobné grafiky. Bylo mu téměř osmdesát let. Zdravotní komplikace mu v posledních několika letech nedovolovaly, aby se zúčastňoval našich akcí, jejichž byl po dlouhá léta věrným účastníkem. Jeho, snad poslední návštěva u nás byla v roce 2018 na 37. kongresu FISAE v Praze v hotelu Pyramida. Traduje se jeho velké přátelství s našim bývalým předsedou dr. Ivo Prokopem. Na spolkových setkáních tvořili nerozlučnou dvojici. Dr. N. Hillerbrandt byl zaníceným sběratelem exlibris českých (180 kusů) a slovenských autorů. Při výměnách byl velkorysý a vždy velice přátelský. Pravidelně přicházely výměnou jeho novoročenky, většinou od Karla Šafáře nebo později od Jaroslava Dajče. K letošnímu roku již jeho novoročenka nepřišla... N. Hillerbrandt se narodil 16. 5. 1944 ve Vídni, kde vystudoval práva. Jako notář působil ve Weithofenu an der Ybbs v Dolním Rakousku a poslední leta žil v městysu Mühlendorf, rovněž v Dolním Rakousku. Nelze zapomenout na přátelskou a usměvavou tvář dr. Norberta Hillerbrandta. Díky za dlouholeté přátelství s našimi sběrateli a tvůrci exlibris, milý Norberte!

Dr. Norbert Hillerbrandt, Chrudim, 2017, foto J. Šulc

Jan Langhammer

Literatura:

HILLERBRANDT, N. *Český Spolek sběratelů a přátel exlibris oslavuje 85 let svého trvání. Knižní značka. 4/2003.*

URBAN, K. *Jubilant dr. Norbert Hillerbrandt. Knižní značka 2/2009.*

HUMPLÍK, M. *Jubilant dr. Norbert Hillerbrandt. Knižní značka 2/2014.*

Hana Storchová, Štáhovice, 2015, foto Z. Skála

ZEMŘELA AKADEMICKÁ MALÍŘKA HANA STORCHOVÁ

Grafička, ilustrátorka a malířka Hana Storchová, členka SSPE a SČUG Hollar, se narodila 14. září 1936 v Praze a k našemu velkému zármutku zemřela 25. dubna 2024. Své kresebné nadání si v mládí prohlubovala ve výtvarných kurzech Ludmily Jiřincové. Vystudovala Akademii výtvarných umění v Praze (1954–1962, prof. Miloslav Holý a prof. Vladimír Silovský). Jejím manželem byl akademický malíř-krajinář Václav Sedláček (1925–1981).

V grafické a ilustrační tvorbě Hany Storchové převažují přírodní a krajinné motivy. Krása a něžnost byly charakteristické pro její drobné grafické lístky – exlibris

a novoročenky, které vytvářela převážně v hlubotisku. Mezi lety 1970–2002 vytvořila podle soupisu zpracovaného Ing. V. Petrovským 113 exlibris pro české i zahraniční sběratele; většinou v lepu, často barevném.

Významnou etapou její umělecké činnosti byly ilustrace přírodovědných botanických i zoologických učebnic; ilustrovala rovněž několik beletrií, např. od Marie Kubátové. Navrhla několik českých poštovních známek k ochraně přírody (motýli a ptáci z roku 1999). Nikdy nezapomeneme na její vlídnost a úsměv při osobních setkáních. Své zdravotní neduhy v posledních letech přemáhala svým optimistickým přístupem k životu. Čest její památce!

Jan Langhammer

Literatura:

Hana Storchová. Praha: SSPE, 2002. Soupis exlibris sestavil Ing. Vlastimil Petrovský.

STEHLÍKOVÁ, B. Hana Storchová (*14. 9. 1936). *Knižní značka* 3/2011.

NEVEČEŘAL, A. Hana Storchová – vlastní cestou. *Knižní značka* 3/2012.

LANGHAMMER, J. Výstava Hany Storchové na zámku Kozel. *Knižní značka* 3/2015.

LAUFROVÁ, A. Malé zamyšlení nad tvorbou grafičky a ilustrátorky Hany Storchové. *Knižní značka* 3/2016.

ORT, J. Naše gratulace Haně Storchové. *Knižní značka* 4/2021.

VÝSTAVY

Galerie HOLLAR, Smetanovo nábřeží 995/6, 110 00 Praha

11. 7. – 4. 8. 2024 Vizualita nepřítomnosti / Visualization of absence
(CZ / HU / PL / USA)

8. 8. – 1. 9. 2024 Jaroslav Klápště

5. – 29. 9. 2024 Berenika Ovcáčková

Galerie U Kellerů, náměstí Kašpara Šternberka 68, 338 28 Radnice

1. 7. – 11. 8. 2024 Josef Werner a Adolf Born, exlibris, novoročenky

12. 8. – 22. 9. 2024 Josef Baruch, exlibris, novoročenky

23. 9. – 3. 11. 2024 František Bílovský a Dobroslava Bílovská, exlibris, novoročenky

Galerie Františka Peterky, čp. 58, 391 75 Malšice

5. 6. – 13. 9. 2024 Zbyněk Hraba – Mezi hudbou a krajinou

Lázeňský dům Eliška, Lázeňská 240, 788 15 Velké Losiny

14. 6. – 8. 9. 2024 Jana Kotschová a Karel Musil

ZPRÁVY Z VÝBORU SSPE

■ **Výborová schůze 6. 3. 2024** se konala v Praze, Banskobystrická 1 a byla řízena předsedou M. Petříkem při účasti dalších tří členů výboru a dvou hostů J. Langhammera a Ing. M. Bayerové. J. Langhammer byl pozván k debatě o možnosti vydání publikace *Česká exlibristická bibliografie* (formát A4, 440 stran, 40 stran obrazových příloh) v roce 2025 pro subskribenty. Byla projednána příprava valné hromady roz-

dělením úkolů mezi členy výboru. Účastníci valné hromady obdrží podklady pro jednání a grafický list Michala Nováka. Byla projednána příprava jarního setkání členů SSPE 11. 5. 2024 ve Vodňanech a rovněž účast výboru SSPE na uspořádání sjezdu v Lanškrouně 11.–13. 10. 2024. Adventní večer se bude konat pravděpodobně 7. 12. 2024. Výborem byly schváleny dokumenty: *Metodika pořádání sjezdů*, *Finanční směrnice* a *Pravidla pořádání spolkových akcí*. Přípravované *Zásady pro stanovení prodejní ceny publikací a grafik z archívu SSPE* schváleny nebyly.

■ Valná hromada 23. 3. 2024

Valná hromada se konala v Praze v Domě dětí a mládeže Karlínské spektrum na Karlínském náměstí 316/7 od 9 do 14 hodin. Zúčastnilo se jí 79 osob. Účastníci obdrželi podklady k jednání valné hromady a grafický list od Michala Nováka ke stému výročí narození Jiřího Šlitra. Novým členem výboru SSPE se stal MUDr. Luboš Vaněk za odstupující Ing. Marii Moravcovou.

Michal Novák, Jiří Šlitr, C3+C5, 2024

Výroční zprávu přednesl předseda Miroslav Petřík, zprávu o hospodaření v roce 2023 a rozpočet pro rok 2024 Mgr. Jarmila Špačková a zprávu kontrolní komise akademický malíř Vladimír Bogdanov. Všechny tři zprávy byly bez připomínek schváleny účastníky valné hromady. Následovalo seznámení s edičním plánem pro rok 2024 a připravovanými akcemi: setkání ve Vodňanech 11. 5. 2024, sjezd SSPE v Lanškrouně ve dnech 11.–13. 10. 2024 a adventní večer v Praze 7. 12. 2024. Usnesení valné hromady bylo schváleno všemi účastníky bez připomínek. Po ukončení jednání valné hromady v 11:35 h byl do 14 h čas pro výměnu exlibris, zakoupení grafik a publikací SSPE a vzájemná setkání účastníků. Ediční plán na rok 2024: Knižní značka, čtyři čísla. Sborník pro exlibris a drobnou grafiku 2024. Katalogové listy: František Michl, Jaroslav Vodrážka, Olga Vychodilová a Jiří Slíva.

Katalog Žeň českého exlibris 2023. PAVELKA, Emil: Knižní značky s telčskými motivy a Dějinný vývoj a soupis exlibris a supralibros českých lékařů. Propagační skládanka SSPE. Grafické listy: Michal Novák: Jiří Šlitr (valná hromada); gratulační grafika pro rok 2025; Miroslav Petřík (setkání ve Vodňanech); Iris Fojtíková (adventní večer); Martin Manojlín (příloha Knižní značky); Petr Minka: Jiří Šlitr (prodej).

PLÁN A SKUTEČNOST HOSPODAŘENÍ V ROCE 2023 A ROZPOČET NA ROK 2024

<i>Příjmové položky:</i>	<i>Plán a skutečnost 2023</i>		<i>Rozpočet 2024</i>
	<i>v tisících Kč</i>		<i>v tisících Kč</i>
Členské příspěvky	310,0	295,8	300,0
Příspěvky na tiskový fond	15,0	15,2	15,0
Žeň	15,0	15,8	10,0
Inzerce	0,0	0,0	0,0
Podíl z internetových aukcí	65,0	67,2	65,0
Prodej spolkových publikací a grafik	90,0	199,0	120,0
Aktivní úroky	0,0	17,9	15,0
Sjezd	307,0	270,3	260,5
Příspěvky a dary	0,0	0,0	0,0
Trienále	126,3	74,0	0,0
Celkem příjmy	928,3	955,2	785,5
Výdajové položky:			
Časopis Knížní značka a přílohy*	130,0	143,8	140,0
Soupisy exlibris a novoročenek	12,0	0,0	20,0
Slovník tvůrců exlibris	5,0	0,0	15,0
Sborník pro exlibris*	80,0	100,4	100,0
Výstavy	10,0	21,3	15,0
Sjezd	295,1	227,4	226,0
Grafické listy, soubory a publikace	135,0	139,1	135,0
Bankovní poplatky	0,0	0,0	0,0
Režijní náklady na činnost spolku	50,0	58,6	55,0
Valná hromada	8,0	4,4	8,0
Archiv	15,0	16,9	15,0
Účetní evidence	12,0	12,0	12,0
Hospodářka	14,8	14,8	14,8
Nájemné	15,0	14,0	15,0
Finanční podpory ze strany SSPE	20,0	0,0	10,0
Trienále	126,3	129,8	0
Celkem vydání	928,2	882,5	780,8
Hospodářský výsledek	0,1	72,7	4,7

**včetně poštovného za časopis a sborník*

Hospodaření spolku v roce 2023 je převzato z dokumentu Hospodaření_4Q2023, který zpracovala paní Ing. Markéta Bayerová. Hospodaření spolku skončilo v r. 2023 ziskem 72.700 Kč. Jmění spolku na účtech a v hotovosti, které činilo k 1. 1. 2023 – **551.900 Kč** a k 31. 12. 2023 – **624.600 Kč**, se zvýšilo o **72.700 Kč**. Rozpočet na rok 2024 byl navržen jako ziskový částkou **4.700 Kč**.

■ **Výborová schůze 11. 5. 2024** se konala ve Vodňanech, náměstí Svobody 18, v zasedací síni městského úřadu a byla řízena předsedou M. Petříkem při účasti dalších dvou členů výboru a jednoho hosta: M. Prchlíkové. Bylo projednáno zajištění tomboły pro letošní sjezd SSPE v Lanškrouně. Výbor děkuje Ing. Ladislavu Žákovi a členům redakčního kruhu za redakci spolkových Sborníků 2020 až 2023. Jaroslav Štorek předá Spolku zpracované soupisy exlibris v digitální formě. Švýcarskému exlibristickému klubu (SELC) předá Spolek vyžádané starší ročníky Knižní značky za úhradu poštovního. Výbor rozhodl o jmenování akademického malíře a grafika Karla Demela čestným členem Spolku.

Výbor SSPE

Z DOPISŮ

Vážená redakce, v Knižní značce 4/2023 je na straně 118 reprodukce barevné litografie rytíře se vztyčenou pravicí s mečem, kde je jako autor uveden Ladislav Lapáček. Skutečným autorem je však Vladimír Brehovzský, český malíř, ilustrátor, grafik a kurátor výstav, který se narodil 26. 9. 1925 v Užhorodu a zemřel 28. 1. 1976 v Praze. Vystudoval VŠUP v Praze u profesorů Richarda Landera, Františka Muziky a Josefa Nováka. Ilustroval převážně dětské knihy (téměř 20 titulů) a letech 1971–1976 byl ředitelem Středočeské galerie v Praze. Navrhl kostýmy pro film Princ Bajaja z roku 1971. Záměna autorů vznikla pravděpodobně na základě chybné informace u tohoto obrázku na internetu.

S pozdravem Zdeněk Skála

ZMĚNY ČLENSTVÍ

■ **NOVÍ ČLENOVÉ:** 10807 akademický malíř Pavel BENEŠ, Třebízského 1452/10, 120 00 Praha; 10805 RSDr. František JEŽEK, Pražská 1198, 393 01 Pelhřimov; 10806 Alexandra LIKHACHEVA, Čtyřkolská 295/29, Uhřetěves, 104 00 Praha; 40038 Městské centrum Lanškroun, Nádražní 335, 563 01 Lanškroun.

■ **OBNOVENÉ ČLENSTVÍ:** 40021 Jihočeská vědecká knihovna, Na Sadech 1856/27, 370 59 České Budějovice.

■ **UKONČENÍ ČLENSTVÍ NA VLASTNÍ ŽÁDOST:** 40002 Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích; 40033 Akademie HUSPOL z Kunovic.

■ **ZMĚNA ADRESY:** 30060 Katarína VAŠÍČKOVÁ, Pyras 18, N. Kosmos, 117 45 Athens, Grece.

■ **ZEMŘELI:** akademický malíř a grafik Karel DEMEL z Prahy, čestný člen SSPE, (†5. 6. 2024); MUDr. Miroslav MACEK ze Zábřehu na Moravě (†1. 5. 2024); Dr. Norbert HILLERBRANDT z Mühlendorfu v Dolním Rakousku (†3. 3. 2024); akademická malířka Hana STORCHOVÁ z Prahy (†25. 4. 2024).

Výbor SSPE

Identifikační číslo ve spolkovém rejstříku vedeném Městským soudem v Praze, oddíl L, vložka 237: 004 43 522, zapsáno 1. ledna 2014.

Poštovní adresa:

Spolek sběratelů a přátel exlibris, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.

Webové stránky: www.sspe.cz.

Číslo účtu/Konto:

2501272505/2010 v CZK, Fio banka, a. s., se sídlem V Celnici 1028/10, 110 00 Praha 1.

Číslo účtu/Konto:

2001272509/2010 v EUR, IBAN: CZ3020100000002001272509, BIC: FIOBCZPPXXX, Fio banka, a. s., se sídlem V Celnici 1028/10, 110 00 Praha 1.

Předseda: **Miroslav Petřík**, Tyršova 26, 375 01 Týn nad Vltavou.

E-mail: petrikjudo@seznam.cz. Mobil: 602 154 055.

Hospodářka a členská evidence: **Mgr. Jarmila Špačková**, Čajkovského 914/54, 500 09 Hradec Králové. E-mail: pausinka@gmail.com. Mobil: 606 610 698.

Redaktor Knižní značky: **Ing. Jan Langhammer, CSc.**,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň. E-mail: langhammer.jan@quick.cz.

Telefon: 377 265 076.

Redaktor Sborníku pro exlibris a drobnou grafiku:

Ing. Ladislav Žák, Hrdličkova 2189/12, 148 00 Praha. E-mail: zaking@volny.cz.

Mobil: 602 211 704.

Archivářka: **Marta Novotná**, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha.

E-mail: marta.no@seznam.cz. Mobil: 724 781 294.

Přílohy:

Katalogové listy Františka Michla a Jaroslava Vodrážky.

KNIŽNÍ ZNAČKA číslo 2/2024

Redaktor: Ing. Jan Langhammer, CSc.,

Ke Kukačce 797/19, 312 00 Plzeň, e-mail: langhammer.jan@quick.cz.

Redakční kruh: Bedřich Kocman, PhDr. Jiří Ort, Mgr. Alois Sassmann, Ing. Ladislav Žák a RNDr. Karel Žižkovský.

Jazyková korektura: Mgr. René Keller.

Počítačová sazba článků a výběr obrázků: Ing. Jan Langhammer, CSc.

Grafická úprava a tisk: SOS print, s. r. o., Švihovská 10, 301 00 Plzeň.

Náklad 450 výtisků.

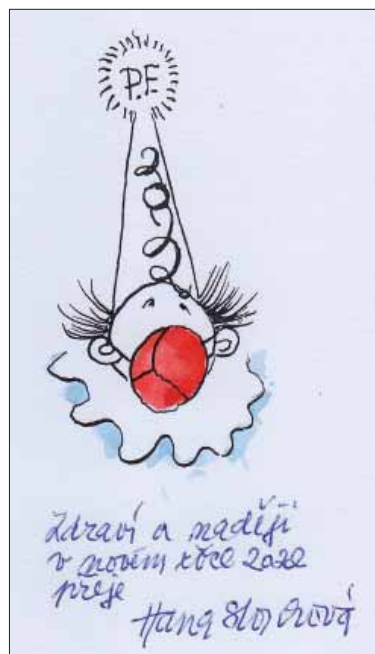
Vydává: Spolek sběratelů a přátel exlibris, Banskobystrická 2085/1, 160 00 Praha, pro své členy čtyřikrát ročně. ISSN 1211-3840. MK ČR E 11475.

Rozesílá: ADISERVIS Praha.

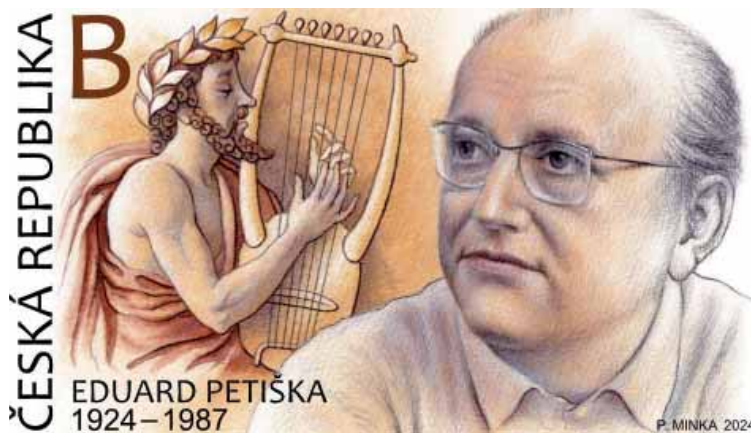
Toto číslo vyšlo 30. 6. 2024. Redakční uzávěrka příštího vydání je 31. 8. 2024.

Hana Storchová, C3, 2020

Hana Storchová, P7/col, 2021

Petr Minka, P7, 2024

Portrét spisovatele Eduarda Petišky (1924–1987) naslouchajícího slepému řeckému pěvci Homérovi. Motivy na známce odkazují na Petiškovu nejpopulárnější knihu *Staré řecké báje a pověsti*. Postava Homéra hrajícího na lyru inspirovaná starořeckým uměním je ztvárněna s vavřínovým věncem na hlavě jako symbolem básníka. Lyra vyrobená ze želvího krunýře a zvířecích rohů patří k nejstarším hudebním nástrojům.

Petr Minka. Jiří Stivín. L1, 2024

Časopis Knižní značka vydává pro své členy od roku 1937 Spolek sběratelů a přátel exlibris založený v roce 1918 se sídlem v Praze.

Název časopisu a logo spolku:
akademický malíř Miroslav Houra.

Na titulní straně: René Řebec, S1, 2024.